स चाग्निर्व्विधिवत्तत्र वर्द्धते ब्रह्मतेजसा । तेजोभिर्व्वङ्गलीभूतः प्रभुः प्ररुषविग्रहः ।
ब्रह्मदण्ड इति ख्यातो वपुषा निर्द्दहन्निव । दिव्यरूपप्रहरणो ह्यसिचर्म्मधनुर्द्धरः ।
सगदो लाङ्गली चक्री शरी चर्म्मी परश्वधी । शूली वज्री खड्गपाणिः शक्तिमान् वरकार्मुकी ।
विष्णुश्चक्रधरः खड्गी मुषली लाङ्गलायुधः । नरो लाङ्गलमालम्ब्य मुषलञ्च महाबलः ।
वज्रमिन्द्रस्तपोयोगाच्छतपर्व्वाणमाक्षिपत् । रुद्रः शूलं पिनाकञ्च मनसा धारयन् प्रभुः । १२१४५
मृत्युर्द्दण्डं सपाशञ्च कालः शक्तिमगृह्णत । जग्राह परशुं त्वष्टा कुवेरश्च परश्वधं ।
निर्व्विकारैः समायुक्ताः शतशोऽथ सहस्रशः । विश्वकर्म्मा च त्वष्टा च चक्राते ह्यायुधं बहु ।
इन्द्रायाग्नीरथं प्रादात् सूर्य्याय च प्रतापिने । परमात्मा ददौ विष्णूरुद्राय च महात्मने ।
छन्दोभिरेव त्वष्टा च स चकाराथ वाहिनीं । विश्वकर्म्मा विमानानि चकार बहुभिः क्रमैः ।
शरीरांशं समुद्धृत्य विष्णुः सत्यपराक्रमः । पुष्करात् पर्व्वणि घनात् पृतनार्थं प्रवर्त्तयत् । १२१५०
द्याञ्चैव सूर्य्यरक्षाणां त्वरया समकल्पयत् । ययाऽभियुज्य संग्रामे शत्रुं निर्व्विभिदे रणे ।
स तं दण्डं समुचितं निर्व्विकारं समाहितं । ब्रह्मा जग्राह विधिना अन्तर्द्धानगतः प्रभुः ।
स्वैः प्रभावैश्च विधिना सोऽस्त्रग्रामञ्चतुर्व्विधं । ऐन्द्रमाग्नेयवायव्यं रौद्रं रौद्रेण वर्च्चसा ।
एभिर्व्विकारैः संयुक्ता दितेः पुत्रा महाबलाः । तपसा शिक्षया चैव अस्त्रैः प्रहरणैरपि ।
बलेन चतुरङ्गेण वीर्य्येण सुसमाहिताः । अप्रधृष्या रणे सर्व्वे क्षणेनैवाभवंस्तदा । १२१५५
ते विहाय गुहामध्ये सभाण्डोपस्करे रये । मन्दरस्य गिरेः पादे विचेरुर्व्वसुधातले ।
चतुरङ्गं बलं सर्व्वं संहृत्य तपसः प्रभुः । विष्णुरेव महायोगी चचार वसुधातले ।
भूयोऽन्यत्तप आसेदुश्चरन्तो ब्राह्मणैः सह । तैश्च सर्व्वैः सुरगणैश्चर्म्मचीरनिवासिभिः ।
इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे भविष्यपर्व्वणि पौष्करे ऊनविंशत्यधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २१९ ॥
॥ जनमेजय उवाच ॥ वर्त्तमाने खिले ब्रह्मन्निर्म्मर्य्यादे महाग्रहे । अविनाशे च भूतानां कथमासन् प्रजास्तदा ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ पृथुं वैण्यं प्रजापालमभ्यषिञ्चत् प्रजापतिः । राज्याय ऋषिभिः सार्द्धं प्रजा धर्म्मपरायणः । १२१६०
एष नः परमो राजा सानुरागो व्यजायत । त्रेतायां संप्रवृत्तायामन्योन्यमनुजल्पिरे ।
एष नो वृत्तिदाता च शिल्पानाञ्च समर्पता । निर्म्माता सर्व्वभूतानां सत्यप्राप्तेन कर्म्मणा ।
एतस्मिन्नन्तरे देवा गन्धमादनसानुषु । बहुभिर्नियमैः श्रान्ता निषण्णा गिरिसानुषु ।
अथ गन्धं समासाद्य समन्ताद्देवदानवाः । माधवे समये प्राप्ते तेन गन्धेन दर्पिताः ।
पुष्पमात्रस्य यद्वीर्य्यं मारुतेन विसर्पितं । मनोग्राहि सुखं सर्व्वं पार्थिवं गन्धमुत्तमं । १२१६५
ते दैत्यास्तेन गन्धेन किञ्चिद्विस्मयमागताः । प्रसन्नमनसो भूत्वा परं सौख्यमुपागताः ।
ऊचुश्च सहिताः सर्व्वे तेन गन्धेन दर्पिताः । पुष्पमात्रस्य यद्वीर्य्यं किं तस्य फलतो भवेत् ।
अनुमानेन विज्ञेया विविधाः कर्म्मबुद्धयः । शुभाश्चैवाशुभाश्चैव बुद्धिप्राणेन देहिनां ।
तस्माद्दयं पयोमध्ये ओषधीर्निर्म्मथामहे । मन्दरेण विशालेन बलिना कामरूपिणा ।